

ANDOINGO UDALA

ANDOAIN

**HAURTZAROARI TRATU ONA
EMATEAREN ALDEKO UDALERRIA**

PROZESUA ETA TOKIKO PLANA

2.022

ANDOAINO UDALA

*“Haurtzaroan maite duzuna,
bihotzean geratzend a betiko”.*

–Jean-Jacques Rosseau–

1- SARRERA

Alkatetza honek eta Udaleko Gizarte Zerbitzuen Sailak duten helburu nagusietako bat Andoaingo haur eta nerabe guztien ongizatea bermatzea da, ingurune seguruetan hazi eta hezi ahal izan daitezen eta tratu ona gure erkidego osoaren ezaugarria izan dadin.

Andoaingo Udalak, Hezi Zerb Elkartearen eta Educo Fundazioaren laguntza eta lankidetzarekin, parte-hartze komunitarioko prozesu bat jarri du abian, azken hiru urteotan udalerriko ikastetxeekin, udal-sailekin, gizarte-erakundeekin, gurasoekin eta, batez ere, Andoaingo haur eta nerabeekin batera, eta horren emaitza da “Andoain Haurtzaroaren Tratu Ona ematearen alde” tokiko plan hau.

Plan honek haur eta nerabeen eskubideak tokiko politiken erdigunean jartzen ditu, beren ahotsa izan dezaten eta hartzen ditugun erabakietan aktiboki parte har dezaten. Izan ere, asko dira gaur egun aurre egin behar dieten erronkak: pobrezia, desberdintasunak, indarkeria, diskriminazioa, internet eta sare sozialak edo klima-aldaketa, besteak beste. Eta ezin diegu erronka horiei aurre egin beraiek kontuan hartu gabe.

Horregatik, plan honetan 8 ildo estrategiko ezarri ditugu, eta horiek lantzen eta erantzuten saiatuko gara:

1. Haur eta Nerabeen parte-hartzea.
2. Haur eta Nerabeentzako testuinguru seguruak eta tratu onekoak sortzea.
3. Gizarte sentsibilizatzea, komunitatean tratu onaren kultura sustatuz.
4. Gurasotasun positiboa.
5. Haur eta nerabeen autobabesa.
6. Tokiko eragileen mahaia sendotzea, errealitatea eta jarduerak aztertzeko.
7. Haur eta nerabeei egokitutako programa egonkorak egitea.
8. Berriazko prebentzio-ekintzak garatzea Interneten eta sare sozialetan.

Horixe da gure eta Andoaingo udalerraren konpromisoa. Aurrera egiten jarraitu nahi dugu, modu bateratuan eta komunitarioan, eta plan honek markatu eta gidatuko gaitu egin beharreko ekintzetan, eta, era berean, bideratu behar ditugun baliabideak definituko dizkigu, haur eta nerabeen eskubideak gure tokiko politiken erdigunean jar ditzagun.

Maidier Lainez
Andoaingo Alkatea

ANDOAINGO UDALA

HAURTZAROAREKIKO TRATU ONA BERMATZEKO KONPROMISOAREN UDAL ADIERAZPENA

Haurren kolektiboa, berez, talde zahargarria da; horregatik, Haur eta Nerabeen Eskubideen Adierazpenak Haurtzaroari buruzko eskubide batzuk jasotzen ditu, besteak beste bizitza, osasuna, hezkuntza, aisia, familia-bizitza, indarkeriaren aurrean babestuta egotea, ez diskriminatuak izatea eta haien iritzia entzutea. Indarrean dugun eta bideratzen gaituen lege-esparruak kontuan hartzen ditu eskubide horiek, baina horietako batzuk maiztasun eta larritasun batekin urratzen dira. Horrek gure erantzukizuna eskatzen du, eta mobilizatu egiten gaitu.

Andoaingo Udalak aho betez onartutako bere konpromisoa jendaurrean aurkeztu nahi du: udalerrri honetako haur eta nerabe guztiak, ingurune seguruetan hazi eta heztea, tratu ona gure komunitatearen ezaugarria izan dadin.

Gure asmoa borondateak eta jarduerak batzea da, Haurtzaroa eta Nerabezaroaren inguruko mehatxuen aurrean, gure udalerrria babesteko benetako espazioa bihurtzea.

Andoain, horrela, Haurtzaro eta Nerabezaroarekiko Tratu Onarekin konprometitutako Udalerrria izan nahi du. Apustu instituzional batetik abiatuta, hainbat gizarte-eragilerekin eta komunitatean, oro har, bide bat hasten dugu, eta Tokiko Jardun Plan batean jasota geratzea nahi dugu.

Hezi Zerb elkartearen eta Educo Fundazioaren laguntza onartzen dugu. Prozesu horren lehen mugarrria 6 hilabete barru izango da, HAUR ETA NERABEEI TRATU ONA EMATEKO TOKIKO PLAN bat, 2021. urtean sozializatuko dena.

Andoain, 2021eko otsailak 12

«Ezin da gizarte baten arimaren errebelazio biziagorik egon haurrak tratatzeko modua baino» (Nelson Mandela), eta ez dago programaren helburua hobeto laburbiltzen duen esaldirik: gure haur eta nerabe guztiek merezi duten tratua ona jaso dezaten bermatzea, haien jatorria, erlijioa, klase soziala eta abar edozein izanda ere.

Argi dago programa hau Udaleko Gizarte Zerbitzuek haur eta nerabeei zuzendutako politikak eta programak etengabe bultzatzearen emaitza dela.

Hiru hamarkada dira udal honek garai hartan berritzailea zen programa baten aldeko apustua egin zuela, ingurune irekian gizarte eta hezkuntza arloan esku hartzeko programa; gure artean, kale heziketa. Garai hartan, eta ia modu paraleloan, hiru udalek esku-hartze berritzaile baten aldeko apustua egin genuen: kalean esku hartzea zailtasunak zituzten gazteekin, hezitzaile baten bitartez. Orduetik, egoera zailean egon zitezkeen haur eta nerabe askok izan zuten figura hori.

Programa honen arrakastari dagokionez, ez litzateke bidezkoa izango herriko ikastetxe guztiak eta orduan gurekin esku-hartze modu berri honen aldeko apustua egin zenuten profesionalak ez izendatzea. Sareko lana ia ezagutzen ez genuenean, gu eraikitzen ari ginen, gure udal-sarea ehunduz, haurtzaro ahulenaren euskarri eta euskarri gisa.

Gaur egun, programa horri programa psikohezitzailea eta psikosoziala deitzen zaio, eta egunez egun gurasoekin, haurrekin eta gazteekin lan egiten duten psikologo bat eta hiru hezitzaile ditu, oinarrizko gizarte-langileekin, familia horietako erreferentziaekin eta ikastetxeekin lankidetzan estuan.

Zalantzarik gabe, haurren ondoezetan esku hartu baino lehen, esku-hartze horren emaitzak hobek izango dira. Horregatik, 2019an, Udaleko Gizarte Zerbitzuetako sailak haurren ondoezari garaiz heltzeko programa bat martxan jartzearen aldeko apustua egin du: Emantik.

Zalantzarik gabe, Emantik Andoaingo udalerrian duela 3 hamarkadatik eraikitako sare-lanean oinarritzen da, gizarte-zerbitzuen eta ikastetxeen artean, ikuspegi komunitarioarekin. Haurren eskubideen ikuspegian eta gizarte-eragileen erantzukidetasunean oinarritzen da, haurrak ingurune babesle batean garatzen direla bermatzeko.

Legegintzaldi berri honen hasieran, Udal berriak onartu zuen udal politikaren zeharkako ardatzetako bat Andoain haur eta nerabeen tratua ona lehentasunetako bat izango zen udalerrri bihurtzeko lan egitea izango zela.

Helburu hori Udalak haur eta gazteen programei ekin eta horiekin lan egiten duen Elkarteari (Hezi Zerb) eta Educo gizarte-erakundeari helduz, gure sinergiak batzea eta programa hau abian jartzea erabaki zen. Beste behin ere, herriko ikastetxe guztiekin, Gazte Lokalarekin, programa psikohezitzaile eta psikosozialarekin, EmanTik programako profesionalarekin, Udaleko hainbat sailtako arduradunekin, gurasoekin eta haur eta nerabeen lanari esker egin ahal izan da.

ANDOAINGO UDALA

Nire errekonozimendua, halaber, egungo Udala osatzen duten talde politiko guztiei; izan ere, guztiek adostu dute Andoain udalerrri segurua eta babeslea izatea haur eta nerabeentzat, indarkeriarik gabea, eta guztiek beren eskubideak erabili ahal izatea. Haurren eta nerabeen interes espezifikoak zaintzea, eskubideen ikuspegitik, Adingabearen Interes Gorena zaintzea da.

Ana Sanz

Andoaingo Gizarte Zerbitzutako arduraduna

“Educación y Cooperación” Fundazioa (Educo) garapenerako lankidetzaz globaleko GKE bat da, eta duela 25 urte baino gehiagotik dihardu haurren alde eta haien eskubideen alde.

Haurren babesaren arloan, Educok edozein motatako indarkeria eta tratu txar fisiko edo psikologiko, sexu-abusu, arreta eza, zabarkeria eta esplotazio komertziala edo haur eta nerabeen osasunari, garapenari edo duintasunari kalte egiten dien edo haien biziraupena arriskuan jar dezakeen bestelakoak desagerrarazteko lan egiten du. Eta berdin dio bere sexua, erlijio-sinesmenak, jatorri etnikoa, egoera sozioekonomikoa edo diskriminazioa jasateko oinarri izan daitekeen beste edozein faktore, eta arreta berezia jartzen du gaitasun desberdinak dituen haur eta nerabeen kalteberatasun-baldintzetan.

Azken hamarkadan, haurtzaroko erakundeek erronka horri erantzun diote Nazioarteko Arauak eginez. Arau horiek betetzeak bermatuko du erakundeek haur eta nerabeei bere jardueran egin dakizkiokeen kalteak prebenitzen edo minimizatzen dituztela, eta tratu oneko giroak sortzen dituztela. Educok mundu osoan lagundu die dozenaka gizarte-erakunderi (Espainian, adibidez, 50 baino gehiagori) haurrak babesteko nazioarteko arauen integrazioan.

2021eko ekainaren 4an onartu zen haur eta nerabeak indarkeriaren aurrean babes integrala izan dezaten 8/2021 Lege Organikoa (LOPIVI). Lege-esparru horren arabera, gure herrialdea munduko erreferentzia da haurrak eta nerabeak babesteari dagokionez, eta funtsezko paradigma-aldaketa dakar arazo horren aurkako borrokan.

Lege hau onartzeak erantzuna ematen dio gure herrialdean haurrak indarkeriatik babesteko beharra adierazten zuten haurren erakundeen erreklamazio historikoari.

Orain, LOPIVI legearen bidez, Espainiak erantzun egiten die Nazio Batuen Erakundeak bere lurraldean haur eta nerabeak indarkeria-mota guztien aurrean hobeto babesteko egindako iradokizunei, eta Garapen Iraunkorrerako 16.2 helburuan lagundu egiten du; 16. helburua: bakea, Justizia eta Erakunde Solidoak, 2030 Agendarena, berariaz planteatzen duena amaiera ematea haurren aurkako tratu txarrei, esplotazioari, salerosketari eta indarkeria eta tortura mota guztiei.

Educok Andoaingo haurtzaroari tratu ona ematearen aldeko Tokiko Politika eta Plana babesten du, Haurtzaroko *Trenzas* Programaren bidez. Programa hori Espainiako Estatuko beste zazpi gizarte-erakunderekin batera sortu da – besteak beste, Hezi Zerbekin –, eta *Trenzasek* haurren eta nerabeen ongizatea hobetzen lagundu nahi du, hezkuntza-komunitateetan eta haien hurbileneko testuinguruetan haurren tratu ona eta babesa sustatuz.

Zorionak aktore guztiei, horien eraikuntzan parte hartu duten neska-mutilei barne. Gainerako udalerrietan jarraitu beharreko adibidea da, zalantzarik gabe.

ANDOAINO UDALA

2- ANDOAINGO HAUR ETA NERABEEN AHOTSAK

“Pandemian zehar, on-line topaketetan toki guztietako haur eta gazteak elkartzen ginen, gure iritzia emateko eta entzunak izateko.”

“Parte hartu dudana plana, adingabeei tratatu ona emateko da, eta bertan hobeto tratatuak edo seguruak sentitzeko ideiak proposatzen ari gara; adibidez, kolore bat erabaki dugu kolore hori edo kolore hori duen norbait ikusten dugunean leku edo pertsona babesle bat dela jakin dezagun”.

“Arraro samarra egiten ari zaigu, ez baitzaigu inoiz gauza horiei buruz galdetu, eta orain, egiten ari direla, arraroa egiten zaigu; deseroso samar sentitzen gara, zeren eta zer axola zaie gure iritzia, gero kontuan hartzen ez badute?”.

“Gure iritzia kontuan hartzea gustatzen zaigu, gure izenean pentsatzen eta hitz egiten ez duten horretan interesa jartzen dutelako; gehiago entzutea gustatuko litzaiguke, eta ez aurreikustea zer esango genukeen, agian esan nahi duguna guztiz desberdina delako”.

“Jada ez dugu nahi guri entzutea, baizik eta proposatzen duguna egitea” .

“Andoainen segurtasun handiagoa ekarriko du, leku eta pertsona batzuek babestu nahi gaituztelako; izan ere, tokiak ez dira seguruak edo ez-seguruak, baizik eta pertsonak bihurtzen dituzte seguru ala ez-seguruak, eta plan honekin herrian kontuan hartuko gaituzte, enpatikoak izango dira”

3- PROZESUAREN DESKRIBAPENA ETA KONPROMEZUA

«Tratu On» proiektuak, Andoain murgilduta dagoen prozesua bultzatu eta laguntzen du, Haurren Tratu Onarekin konprometituta dagoen udalerrria izateko. Hezi Zerb Elkarteak, Educo Fundazioaren laguntzarekin, TRENZAS programaren barruan, 2019an Gizarte Zerbitzuen eskutik hasitako proiektu hau dinamizatu du.

Andoainen epe ertain-luzerako helburua haurren eskubideen ikuspegiaren kultura tokiko politiketan integratzea da, HAURRENTZAKO TRATU ONAREN ALDEKO TOKIKO PLAN batean islatuko dena.

Tokiko plan hori modu parte-hartzailean egin da, **udal-korporazioaren aho bateko konpromisotik** abiatuta, eta komunitateari protagonismoa emanaz: udal sailak, ikastetxeak, gurasoak eta, bereziki, UDALERRIKO HAUR ETA NERABEAK.

Plana eraikitzeko, TRATU ONEKO POLITIKEN KOORDINAZIO MAHAIA (TOPKM) sortu da. Bertan parte hartzen dute ikastetxeetako ordezkariak, detekzio eta esku-hartze goiztiarreko taldeak, esku-hartze gizahezitzaile eta psikosozialeko taldeko profesionalak eta haur eta gazteentzako ekipamenduak ordezkatzeko dituzten hezitzaileak.

Era berean, batzorde bat sortu zen, prozesu tekniko osoa lantzeko, hainbat udal-sailtako teknikarien parte-hartzearekin: Gizarte Zerbitzuak, Gazteria, Berdintasuna, Kultura, Kirola.

Udal KONPROMISOaren nondik norakoa:

- 1.- HAUR ETA NERABEENTZAKO TRATU ONAREKIN konprometitutako udalerrriaren adierazpen publikoa, udal-korporazioaren aho bateko konpromisoarekin.
- 2.- Tokiko Planaren azterketa, diseinua, garapena eta ebaluazio parte-hartzailea maila politiko eta teknikoan. Elkarrizketa saioak ingurune komunitarioarekin (ikastetxeak, elkarteak/klubak, gurasoak eta haurrak).
- 3.- Planaren barruan gauzatzen diren ekintzei erakunde-laguntza ematea.
- 4.- Etorkizuneko epe ertain eta luzeko aurrekontu-partidak sartzea, ahal den neurrian, Tokiko Plana abian jarri eta lehen bi urteetan eraginkorrenak eta egokienak izan diren ekintzak sendotzeko.

Behin konpromiso politiko eta udal-adierazpena lortuta, analisi-prozesu bat egin zen errealitatearen argazki bat lortzeko, haur eta nerabeen babes-testuinguruen inguruan (ikus 7. puntua). Horretarako, galdetegien bitartez galdetu zitzaizen prozesuan inplikaturako eragile guztiei: udal korporazio politikoak, teknikariak, irakasleak, gurasoak, hezitzaileak eta haur eta nerabeak.

Emaitzak, Tratu Onerako Politiken Koordinazio Mahaiarentzat (TOPKM) plana sortzeko abiapuntua izan ziren ildoak eraikitzeko.

Prozesu horretan, 10 eta 14 urte bitarteko haur eta nerabeen batzordeak sortu dira, plana sortzen parte hartu duten ikastetxeen ordezkariarekin. Talde horiekin Tratu Onerako Politiken aldeko Koordinazio

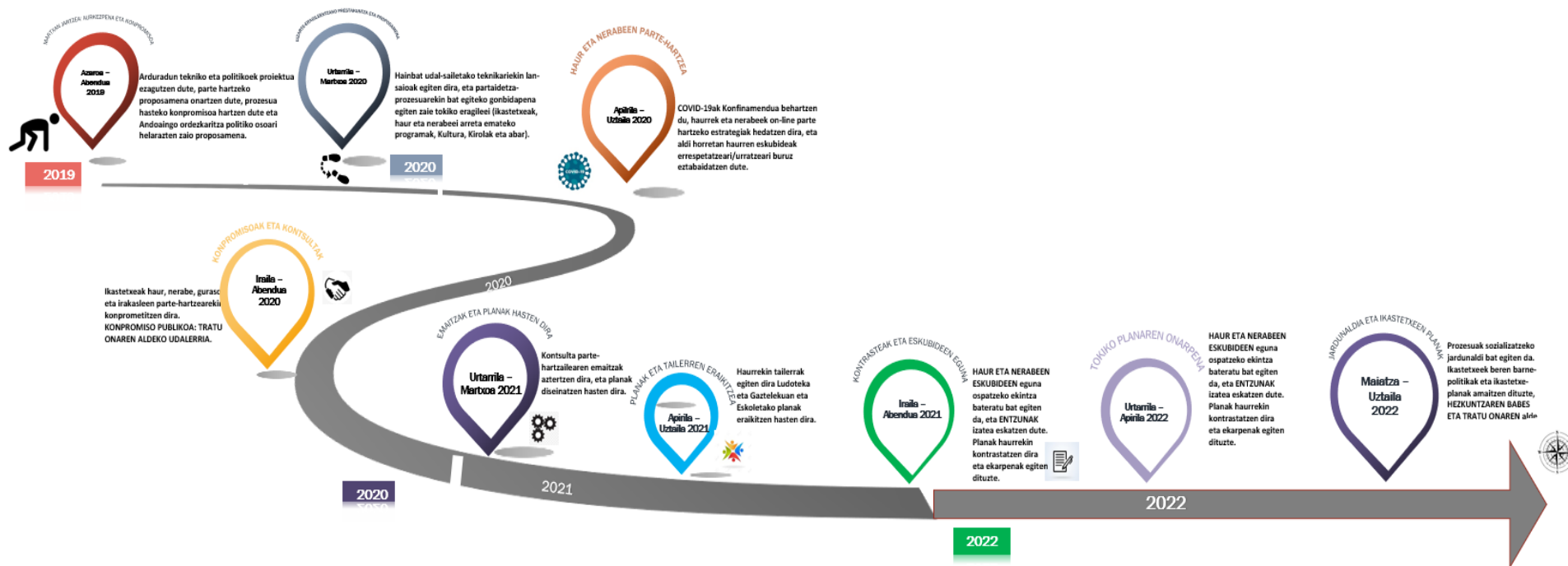
ANDOAINO UDALA

Mahaiak egindako planeko ekintzen proposamena kontrastatu da, eta, aldi berean, ekintza zehatzen ekarpenak egin dizkiote planari.

Plana amaituta, lehentasunak eta ardurak aztertu dira proposatutako ekintzetan, eta batzorde tekniko eta politikoan azaldu dira.

Andoaingo Tratu Onen Politiken koordinazio mahaia (TOPKM)

4- INFOGRAMA

5- PLANAREN ARAU-ESPARRUA

Garatutako prozesuak eta horren ondorioz sortutako Planak haurren babesaren zaintzen duten eta administrazioei erantzukizunak zehazten dizkieten itun eta legeen arau-esparru bati erantzuten diote. Aldi berean, plan honek Andoaingo komunitateak haur eta nerabeekiko udal-korporazioak aho batez hartutako konpromisoarekin uztartutako zenbait printzipio gidari eta balio biltzen ditu, herriko haurrei lotutako eragile sozio-komunitarioen funtsezko parte-hartzearekin.

1980ko azaroko HAURREN ESKUBIDEEI BURUZKO NAZIO BATUKO HITZARMENEN, herrialde sinatzaileetako herri-administrazioek, gaur egun 195 estatuk, bakoitzak bere berezitasun eta aukerekin beren gain hartu dute lege-esparru propioa garatzea, betearazpena bermatuko duena, erantzukizunak esleituz. Bestalde, estatu bakoitzak, bere barne-administrazioen banakapenarekin (estatukoak, eskualdekoak, tokikoak), egiturak, baliabideak, programak, proiektuak eta abar hedatu ditu konpromiso eta araudi horri erantzun instituzionala emateko.

Gure toki-testuinguruan, *haurrak eta nerabeak indarkeriaren aurka erabat babesteko* ekainaren 4ko 8/2021 lege organikoa¹ ("LOVIPI") dugu abiapuntu. **Onartu berri den lege honek haurren babesari buruzko esparru zabala ezartzen du, aurrerago dokumentu honetan laburbilduta garatuko dena.**

"LOVIPI" k eskaintzen duen lege-esparru horrek **Euskal Autonomia Erkidegoko legea eguneratzea eskatuko du**, bai eta Euskadiko jarduerak bideratzeko plan estrategiko bat egitea ere. Gai horiei buruz aurrera egiten ari gara, Eusko Jaurlaritzak berak 2020²an garatu duen azterlan luze batetik abiatuta.

¹«BOE» 134. zenb., 2021/06/05: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2021-9347> Diputatuen Kongresuak baliozkotu berri duen Haurrak eta Nerabeak Indarkeriaren aurka oso-osoan Babesteko Legea da diagnostikoak eta proposamenak aztertzeko esparrua. Lege berri hori aurrerapauso handia dela uste dugu, eta espero dugu gai izango dela osasun- eta ekonomia-krisiaren ondorio kezkarriari eta horrek dakartzan eskubide-urraketei aurre egiteko.

²<https://www.euskadi.eus/noticia/2020/violencia-hacia-ninas-ninos-y-adolescentes-en-la-capv-diagnostico-retos-y-orientaciones-2019/web01-ejeduqui/es/>

HAURRAK ETA NERABEAK INDARKERIAREN AURKA ERABAT BABESTEKO LEGE ORGANIKOA – LOPIVI

Haurrak eta nerabeak indarkeriaren aurka erabat babesteari buruzko ekainaren 4ko 8/2021 Lege Organikoa (LOPIVI) berriki onartu da, eta aurrerapen handia da arlo horretan.

Legeak onartzen du haurtzaroan eragindako indarkeria EGIAZKO EGOERA LUZATUA dela, ERAGIN ANITZEKIN HAINBAT INGURUNE EZBERDINETAN, ASKOTAN EZKUTUAK. Aurrez **SEGUROTZAT** hartzen diren testuinguruak **HAURREN INDARKERIA SUSTATZEN DUTEN TESTUINGURUAK** dira.

Erantzunak, borondate holistikoa duen diziplina anitzeko ikuspegia eskatzen du, **PREBENTZIOari, SOZIALIZAZIO ETA HEZKUNTZARI** LEHENTASUN BEREZIA emanez.

LEGEAREN HELBURU OROKORRAK

- Sentsibilizazio esparru eta sistema guztietan, horretarako tresna eraginkorrak emanez.
- Prebentzio eraginkorra. Informazioa, prestakuntza, gurasotasun positiboa eta parte-hartzea.
- Detekzio goiztiarra. Haur eta nerabeekin harremanetan dauden sistemetan lan egiten duten profesionalen etengabeko prestakuntza.
- Haur eta nerabeak auto-babesean gaitu.
- Haur eta nerabeei entzutea indarkeria-testuinguruetan
- Babes judizial eraginkorra.
- Tutoretza administratibo eraginkorra.
- Indarkeriaren biktima diren haur eta nerabeen zainketa konpontzailerako eta lehengoratzeko baliabideak bermatzea.
- Arreta berezia haur eta nerabe zaurgarrienei
- Estereotipoak gainditzea (sexistak, arrazistak, estetikoak, homofoboak, transfobikoak...)
- Sektorearteko eta diziplina anitzeko sistemen arteko lana, sentsibilizazioa-prebentzioa-detekzio goiztiarra-babesa-konponketatik abiatuta

IRIZPIDE OROKORRAK

- PREBENTZIO lehentasuna
- **TRATU ONA sustatzea**
- Administrazio arteko eta barruko lankidetzak
- Ez berriro biktimizatzea. Bigarren mailako biktimizazioa.
- Espezializazioa DETEKZIO GOIZTIARRAN.
- Haurren eta nerabeen ahalduntzea.
- Banakako laguntza
- Genero-ikuspegia eta desgaitasunaren premiei erantzutea aplikatu beharreko neurrietan.

- Biktima diren HNak berreskuratzeko eta sartzeko neurriak eta bitartekoak.
- **Formakuntza.** Irizpide orokorretan ezarritako ia elementu berberak azpimarratzen ditu. Arlo guztietan eman beharreko prestakuntzak dira:
 - Prebentzio eta detekzio goiztiarra
 - Jarduera protokoloak
 - Internetaren eta sareen segurtasuna, erabilera eta abusua.
 - **Tratu ona**
 - Arrisku-faktoreak identifikatzea (haurren ondoezaren adierazleak)
 - Bigarren mailako biktimizazioa aurreikustea.
 - Genero-ikuspegia eta indarkeria. Kalteberatasun eta indarkeria bereziko faktoreak. Eragina eta inpaktua.
 - Hezkuntza inklusiboa
 - Abokatuak eta prokuradoreak. Berariazko prestakuntza HNen gaineko indarkeriaren aurka borrokatzeko. Prozedura judizialak eta eragina.
- **ADMINISTRAZIO PUBLIKOEN ARTEKO LANKIDETZA, BEREZIKI:**
 - Prebentzio eta detekzio goiztiarra
 - Egiten jakitea eta jardunbide egokiak partekatzea.
- **HAURTZARO ETA NERABETASUN KONFERENTZIA SEKTORIALA:**
 - Ekintzen koherentzia eta osagarritasuna sustatzea
 - Politiken eta programen eraginkortasuna eta efizientzia bultzatzea.
 - Prestakuntza eta EBALUAZIOA sustatzea.
 - Konferentzian parte hartzea: autonomia-erkidegoak, toki-erakundeak eta haur-pobreziaren aurkako goi-mailako komisionatu-borroka.
- **LANKIDETZA PUBLIKO PRIBATUA**
 - Prebentzio-detekzio goiztiarra-esku-hartzea komunikabideetatik gizarte-eragileetara.
 - Batez ere teknologia berrien sektorearekin.
 - Egiten jakitea eta jardunbide egokiak partekatzea.

III. TITULUA Sentsibilizazioa, prebentzioa eta detekzio goiztiarra.

- Administrazioen eta hirugarren sektorearen arteko lankidetzak
- **Urteko ebaluazio** espezifikoak
- **Sentsibilizazioa:** adinaren arabera **ebalatu** eta **egokitutako** informazio-kanpainak eta ekintzak
- **Prebentzioa:** arlo guztietako **plan eta programa espezifikoak**. Arreta berezia kolektibo ahulei.
- **TRATU ONA** eta **GURASOTASUN POSITIBOA** sustatzea
- Konpentsazio-ekintzak, prestakuntzakoak, informaziokoak, familia uztartzekoak eta **testuinguru seguruak** sortzeko.

ANDOINGO UDALA

- Aurrekontu indibidualizatu-espezifikoak (estatuko aurrekontu orokorrak)
- Erradikalizazioaren prebentzioa.
- Detekzio goiztiarra. Baliabideak eta mekanismoak ematea.
- Familia-eremua: gurasoentzako trebakuntza-ekintzak, gurasotasun positiboa, haurdunalditik aurrerakoa. Pobreziaren prebentzioa. Berdintasunezko ariketa emakume-gizonak
- Arreta berezia banatze- eta dibortzio-egoeretan. Instrumentalizazioaren prebentzioa eta elkarguneen kudeaketa.

ANDOINGO UDALA

Legeak udal-eskumeneko hainbat eremu aipatzen ditu, edo udalerrietan bertan kokatuta daudenak:

BERARIAZKO GAIAK, ARLOKA

HEZKUNTZA ARLOA

1. Hezkuntza eskuragarria, inklusiboa eta kalitatezkoa
2. Eskola-testuingurua = testuinguru segurua.
3. Profesionalentzako prestakuntza espezifikoa
4. Jokabide-kodeak egitea
5. Protokolo eguneratuak eta indarrean jartzea
6. Kontratazioaren gainbegiratzea
7. Bizikidetzaren planak
8. **ONGINTZA- ETA BABES-KOORDINATZAILEAREN** figura. (eginkizunak zehaztu gabe, ezta langile berria edo daudenen artean sortutakoa). Eginkizun batzuk:
 - Prebentzio, detekzio goiztiarrari eta babesari buruzko prestakuntza-planak egitea. Irakasleei eta ikasleei zuzendua.
 - Jakinarazpenen koordinazioa
 - Haurren ongizaterako eta tratu onaren kulturarako jarduerak zehatzak: TESTUINGURU SEGUROAK
 - Gatazkak konpontzeko metodologiak ezartzea (leheneratze-praktikak edo antzekoak)
 - Langile GUZTIEK prebentzio- eta babes protokoloak ezagutzen dituela bermatzea.
 - Desgaitasuna duten pertsonak errespetatzeko ekintzak sustatzea
 - Bizikidetzaren plana egiten parte-hartzea
 - Elikadura osasungarria sustatzea (zaugarritasun egoeran dauden taldeak bereziki)

OSASUN ARLOA

- Tratu onaren, prebentzioaren eta detekzio goiztiarraren aldeko jarduerak eta adierazleak identifikatzeko protokoloak
- Arreta unibertsala eta arreta psikologiko berezia biktima diren HNei (osasun mentala)
- AHen aurkako indarkeriari aurre egiteko Batzordea sortzea (estatukoa) Urte 1 eta 6 hilabeteko epea, aurreko 2 puntuetan jarduteko.
- Batzordeak urteko txostena egitea. Biktimei arreta espezifikoa emateko datu bereziak.

ANDOAINGO UDALA

GIZARTE ZERBTIZUEN ARLOA

- Gizarte Zerbitzuetako funtzionarioak = Aginpidetza. Estatuko segurtasun-indar eta –kidegoen lankidetzeta, osasun-sistema eta beste agente eta baliabide batzuen koordinazioa eska ditzake.
- Hurrei eta nerabeei osasun-sistemara zuzenean laguntzea, gurasoei informatuz hala ez indarkeria beraien eragina delako susmoak daudenean.
- Lehen mailako arretako detekzio goiztiarraren eta balorazioan espezializatutako taldeak. Kualifikatuak/Psikologoak, Hezkuntza Bazkideak eta Langileak haur eta nerabeen aurkako indarkerian espezializatuak.
- Arrisku-kasurik edo susmoa -> Familian Banaka Esku Hartzeko eta Gurasoak Gaitzeko Plana egitea.
- Informazioa biltzea eta diziplinarteko balorazioa.
- Kasu larriek (sexu-indarkeriak bereziki) talde espezializatuak behar dituzte.
- Lehen mailako arreta -> Haurren eta nerabeen aurkako indarkeriaren aurkako jarduketak ebaluatzeko erregistroak -> Erregistro Bateratu batera informazioa bidaltzeko betebeharra.

TEKNOLOGIA BERRIEN ARLOA

1. Administrazio publikoek hezkuntza- eta sentsibilizazio-kanpainak bultzatu behar dituzte Internet eta sareak modu seguru eta arduratsuan erabiltzeko
2. Gurasoentzako laguntza eta arreta telefono linea espezifikoa, internet-sareekin lotutako arrisku- eta larrialdi-egoeretan.
3. Enpresen erantzukizuna
4. Edukien kontrola eta diagnostikoak eta gurasoen kontrolerako mekanismoak
5. Edukien sailkapen argia eta estandarizaturia, adinaren eta eduki positiboen sustapenaren arabera.

KIROL ETA AISIALDI ARLOA

- Administrazio publikoak: eremu honetako protokoloak egitea, prebentzioa, detekzio goiztiarra eta esku-hartzea bideratzeko. (Erakunde, klub eta baliabide publiko eta pribatu guztiei eragiten die).
- Erakundeak: protokoloak betetzea, hori betetzeko monitorizazio-sistema izatea eta **ERAKUNDEAN BABES ARDURADUN BAT IZATEA.**
- Testuinguru seguruak sortzeko neurriak (indarkeria eza-diskriminazio eza) HN eta gurasoak inplikaturik
- Entrenatzaileei eta beste pertsona batzuei prestakuntza ematea.

ANDOINGO UDALA

SEGURTASUN-INDAR ETA –KIDEGOEN ARLOA (AUTONOMIA- ETA BERTAKO-POLIZIAK BARNE)

- Unitate espezializatuak eta adinari eta ezaugarriei egokitutako arreta (tratu on)
- Segurtasun-kidegoen arteko lankidetzak.
- Tresna informatiko interoperableak_ ikerketa erraztea eta arintzea.
- Jarduteko protokolo espezifikoak
- Berehalako babes-neurriak
- Deklarazio bakarra eta langile espezializatuek arduratua
- Erasotzailearekin kontakturik ez izatea erasoak jasan duen haur edo nerabearekin
- Haurrak edo nerabeak bere kabuz salaketa egitea
- Doako laguntza juridikoa
- Haurarentzat edo nerabearentzat konfiantzazko pertsona baten laguntza erraztea.

Modu errazean ondoriozta daitekeenez, sistema eta eremu bakoitzeko orientabide horiek guztiak gida bat dira, eta horren gainean inspiratu, programatu eta ebaluatu behar dira TOKIKO TRATU ON PLANAK.

6- KONTZEPTU-ESPARRUA

Gizarte bidezkoagoak eraikitzeak, non hurrek eta nerabeek beren eskubideez eta bizitza duinaz gozatuko duten, indarkeriarik gabeko komunitateetan pentsatzea eskatzen du.

2030 Agendaren helburu zehatz batek, Nazio Batuen Erakundaren (NBE) Garapen Jasangarriko Helburuen ibilbide-orri globalak, haurren indarkeria mota oro desagerraraztea du helburu.

Indarkeria mota zaharrei eta berriei arreta emateko, beharrezkoa da horiek ezagutzea, identifikatzea, haien dimentsioa, forma eta inpaktua jakitea. Horretarako, azterketa, proposamen eta erantzun partekatuak behar dira, erakundeetatik abiatuta, baina komunitatearekin eta komunitatearentzat eta, bereziki, haur eta nerabeentzat hedatuta.

Nola bizi gaitezke hobeto elkarrekin, nola aktiba ditzakegu prozesu eraldatzaileak, indarkeria prebenitzera eta ongizatea hobetzera bideratuak?

Tratu oneko kulturaren sustapenean jarri behar da begirada, kaleak, plazak, ikastetxeak, kiroldegiak, kultura-etxeak, gazte-etxeak eta haur-etxeak, beraien taldeak eta familia inguru SEGURUAK sustatuz. Ingurune horietan, pertsonak erabat gara daitezke, beren eskubideak errespetatuta ikus ditzakete eta edozein indarkeria motatatik libre egon daitezke. Horrela, pertsona batek beste bati eraso egin nahi badio ere, ezin izango du egin, inguruneak ez baitio horretarako aukerarik emango. Sentsibilizazio eta prebentzio onena da.

Segurtasuna garapenaren oinarria da, eta hezkuntza, berriz, bitartekoa eta, aldi berean, helburua, hezkuntza hitzaren zentzu orokorrean. Ingurune babesleetan moldatzea gakoa bada edozein pertsonaren garapen osoa lortzeko, are giltzarriagoa da garapen hori kaltetzen ari denean edo pertsona hori zaurgarritasun bereziko egoeran dagoenean. Beraz, ingurune seguruak eta babesleak sortzea kalitate- eta zorroztasun-bermea da pertsonekin lan egitean.

Ingurune bat seguru eta babesle gisa definitzeko kontuan hartu behar diren adierazle guztiak bistaratzea da zailena. Konplexua da, baina egitea posible da interes partekatu batetik abiatzen bagara eta baliabide nahikoak baditugu. Badira erreferentziatzko adierazle estandarizatuak (KCS³) hasierako azterketa erraz bat egiteko aukera ematen dutenak eta lana erraztu dezaketenak. Adierazle horiei esker, zuzenean definitu daiteke edozein bizikidetzaren inguruetan (herria, ikastetxeak, ospitaleak, bulegoak, zentro komunitarioak, eskolak, kiroldegiak, etab.) estrategia baten hasierako diseinua, bai eta lehendik daudenen arrisku-ebaluazioa ere, aurrerapenak ebaluatzeko.

Bestalde, aitortu behar da tokikoa, herritarrengandik hurbilen dagoena, ekintzak gauzatzeko eremu nagusia dela. Ez da kanpaina handirik behar, edo ez dira hain premiazkoak, baizik eta herri, auzo edo hiri bakoitzean egunero jarduten duten eta tratu oneko gizarteetara igartzeko aukerak identifikatzen dituzten eragileen artean aldaketa sozialari buruz ditugun sinesmen edo teoriak sakondu edo zalantzan jarriko dituzten praktikak diseinatzea. Komunitate batek printzipio gidari nagusi batekin bat egiten badu, hau da, haurrei tratu ona ematearekin, ekintzak garatzea eta, batez ere, horretan jarduten duten pertsona eta erakunde guztien artean lankidetzan aritzea errazagoa da, eta **babes-eredu eraginkor** baterantz egingo dugu aurrera.

³ <https://www.educo.org/blog/la-red-keeping-children-safe-avala-nuestro-trabajo-para-protoger-a-la-infancia>

7- OINARRIZKO LINEAREN DATUAK (SINTESIA)

Parte Hartzaileak – Participantes:

453	ikasle - alumnos y alumnas	%44,9 Mutilak/Chicos %52,9 Neskak/Chicas %2,2 Ez bitarrak/No binarios
12	familia - familias	
25	irakasle - profesores y profesoras	%76 Lehen Hezkuntza/Primaria %24 Bigarren Hezkuntza/Secundaria

ETXEKO ERABAKIAK

Haur eta Nerabeek, etxeko erabakietan **parte hartzea** demandatzen dute. Erabaki ezberdinetan, **negoziazioa** ematen da, baina erabakiak hartzeko aukera izan nahiko lukete.

Gurasoek, negozioa ematen dela eta haur eta nerabeen **iritzia kontuan izan behar dela** uste dute.

ESKOLAKO ERABAKIAK

Haur eta Nerabeek, Eskolako erabakietan **negoziazioa** egon dadin eskatzen dute.

Familiak, erabakietan **kontuan izan** behar zaiela uste dute.

Irakasleek, ikasle eta familien iritzia kontuan izan beharko litzakeela uste dute.

ESKOLAREN BALIAGARRITASUNA

Ikaslegoaren %42,9ak Eskola baliagarria dela uste du; **%41,2ak** berriz, soilik gauza **batzuetan dela baliagarria**.

Irakaslegoaren %91,3ak, Eskola **baliagarria** dela uste du.

MOTIBAZIOA ESKOLAN

Ikaslegoaren %39a Batzuetan doa motibatua eskolara eta **%30,7a ez doa motibatua**.

Irakaslegoak uste du, ikaslegoaren **%45,8a motibatua** joaten dela eskolara, **%20,8a batzuetan soilik** eta beste **%20,8a Gehienetan motibatua** joaten dela.

Azken urtean, **Irakaslegoaren %81a etxeko lanak egokitu ditu** ikaslegoaren erritmora.

Ikaslegoaren %43,5a pertsona jakin batzuekin sentimenduak adierazteko gai da eta %13,8a ez da sentimenduak adierazteko gai.

Ikaslegoaren %29,5a ez da eskolarekin identifikatua sentitzen; %21,8a ordea guztiz identifikatzen da eskolarekin.

AUTOBABESERAKO GAITASUNA

Patioan,

%80,4a beti seguru sentitzen da, **%1,6ak beti beldurra** sentitzen duen bitartean
%64,4a arazoren bat baldin badu **beti daki norengana jo**, **%1,8ak** berriz **ez du lagunduko duen inor**
%69,6a beti lagunduta sentitzen da, **%2,7a sarritan bakarrik** sentitzen da.

Ikasgelan,

%70,3a beti seguru sentitzen da, **%2ak beti beldurra** sentitzen duen bitartean
%65,6a arazoren bat baldin badu **beti daki norengana jo**, **%1,4ak** berriz **ez du lagunduko duen inor**
%66,1a beti lagunduta sentitzen da, **%3,2a sarritan bakarrik** sentitzen da.

Jangelan,

%68,1a beti seguru sentitzen da, **%8,1ak beti beldurra** sentitzen duen bitartean
%60,4a arazoren bat baldin badu **beti daki norengana jo**, **%6,2ak** berriz **ez du lagunduko duen inor**
%68,2a beti lagunduta sentitzen da, **%5,1a sarritan bakarrik** sentitzen da.

Kalean,

%65,4a beti seguru sentitzen da, **%1,1ak beti beldurra** sentitzen duen bitartean
%67,8a arazoren bat baldin badu **beti daki norengana jo**, **%2,5ak** berriz **ez du lagunduko duen inor**
%70,3a beti lagunduta sentitzen da, **%2,3a sarritan bakarrik** sentitzen da.

Etxean,

%86,5a beti seguru sentitzen da, **%1,8ak beti beldurra** sentitzen duen bitartean
%79,9a arazoren bat baldin badu **beti daki norengana jo**, **%3ak** berriz **ez du lagunduko duen inor**
%81,3a beti lagunduta sentitzen da, **%4,2a sarritan bakarrik** sentitzen da.

Extraescolarretan,

%72a beti seguru sentitzen da, **%1,4ak beti beldurra** sentitzen duen bitartean
%63,8a arazoren bat baldin badu **beti daki norengana jo**, **%2,1ak** berriz **ez du lagunduko duen inor**
%68,9a beti lagunduta sentitzen da, **%2,9a sarritan bakarrik** sentitzen da.

Sare sozialetan eta Interneten

%55a beti seguru sentitzen da, **%2,8ak beti beldurra** sentitzen duen bitartean
%64,8a arazoren bat baldin badu **beti daki norengana jo**, **%5ak** berriz **ez du lagunduko duen inor**
%63,6a beti lagunduta sentitzen da, **%3,5a sarritan bakarrik** sentitzen da.

Online jokoetan

ANDOAINGO UDALA

%70,6a beti seguru sentitzen da, **%1,3ak beti beldurra** sentitzen duen bitartean
%69,9a arazoren bat baldin badu **beti daki norengana jo**, **%6,2ak** berriz **ez du lagunduko duen inor**
%67,8a beti lagunduta sentitzen da, **%2,5a sarritan bakarrik** sentitzen da.

8- ANDOAINGO BABES ETA TRATU ONAREN PLANA

ILDO ESTRATEGIKOA 1: HAUR ETA NERABEEN PARTEHARTZEA							
HELBURU ESTRATEGIKOA	EKINTZA	EKINTZAREN SINTESIA	ARDURADUNAK	LEHENTASUNA			EBALUAZIO ADIERAZLEAK
				Altu	Eraina	Baxua	
Haur eta Nerabeen partehartzea sustatu eta erraztea herrian/auzoan	Haur eta Nerabeen Foroa	Herri mailako erabakietan parte hartzeko eta haur eta nerabeen iritzia eta zer nahi duten kontuan izateko mahaia edo foroa	Gazteria Saila Udal politikari eta teknikariak eta Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai	■	■	■	
	Plenoetara asistentzia	Alkate eta politikariek in solasaldiak sortu eta plenoetan parte hartu.		■	■	■	
	Herri mailako Haur eta Nerabeekiko erabakietan parte hartu	Haur eta nerabeengan eragiten duen edozein udal sail eta ekintzaren aurrean kontsulta	Udal Teknikariak	■	■	■	
	Parte hartzean formakuntza	Haur eta Nerabeen parte hartzeko formakuntza eta tailerrak eskeini, abileziak garatzeko eta segurtasuna lortzeko	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai	■	■	■	
	Eskuhartze zuzeneko ekintzak	haur eta nerabeen eskuhartze zuzeneko ekintzak sortu eta indarrean jarri	Udal Teknikariak	■	■	■	
	Auterkia	Norberaren intimitatea sortzeko prozesua, eta nerabeen gaitasuna indartzea, hainbat testu in gurutan eta egoeratan kudeatzeko.	Haur eta Nerabeen arretarako programak	■	■	■	
	Formakuntza	Trebagazteak bezalako herramintzen bitartez haur eta Nerabeen formakuntza ezberdinak eskeini	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai	■	■	■	
	Festetako erabakietan parte hartu	Festetako plangintzan haur eta nerabeen foroak sortu, ideiak emateko eta Andoaingo haur eta nerabeen erabakitako ekintzak aurrera eramateko	Kultura eta Hezkuntza Saila	■	■	■	
	Inauguraziotan parte hartu	Sortzen diren ekintza, proiektu edo gune berrien irekiera eta inauguraziotan haur eta nerabeen parte hartzea	Udal Teknikariak	■	■	■	

ILDO ESTRATEGIKOA 2: HAUR ETA NERABEENTZAKO TESTUINGURU SEGURUAK SORTZEA

HELBURU ESTRATEGIKOA	EKINTZA	EKINTZAREN SINTESIA	ARDURADUNAK	LEHENTASUNA			EBALUAZIO ADIERAZLEAK	
				A Itua	Ertaina	Baxua		
Haur eta Nerabeen herriko sozializazio testuinguruak eta tratu onekoak izatea bermatzea	Andoaino herrian mapeoa egin	Haur eta Nerabeek, herrian zehar identifikatuak dituzten gune arriskutsu, ez seguru eta deserosoak identifikatu eta irtenbideak bilatu	Haur eta Nerabeen arretarako programak eta ikastetxeak					
	Mapeoak eskoletan, Gazte Lokalean, Ludoteka n...	Haur eta nerabeek egoten diren guneetako mapeoak egin.	Haur eta Nerabeen arretarako programak eta ikastetxeak					
	Puntu Fokalak edo erreferentziko pertsonen identifikazioa	Herritarren artean pultserak, txapak, pegatinak sortu, haur eta nerabeen babesaren konpromezua hartzen dutenek jantzita eraman ditzaten eta haur eta nerabeekin identifikatu ahal izateko	Haur eta Nerabeen Foroa, Haur eta Nerabeen arretarako programak eta ikastetxeak					
	Etiket eskolara lagunduta joateko aukerak	Etiket eskolara bideak identifikatu, bilguneak sortu haur eta nerabeek elkarrekin joan daitezke. Berdez margotutako guneak izan daitezke. Bideak margotu, haur guztiak bide berdina erabili ditzaten.	Ikastetxeak, Udaltzaingoak eta Hiri Mantenua					
	Merkatarien konpromezua	babesaren bermatzaileria izatea, haur edo nerabeen bat merkatal gunean sartuz gero, babesa bermatuz eta konpromezua hartuz. Merkatal gune hauen artean gomets berde handiak banatu, ateetan jartzeko eta haur eta nerabeek ikusgai izateko.	Udal Teknikariak eta SALKIN					
	Eskolako inguru seguruak	Eskolako inguruan trafikoaren dentsitatea gutxitu, eremu segurua izan dadin.	Udaltzaingoak					
	Emerjentziko telefonoa	Emerjentziko telefono bat zabaldu, beldurra edo babes gabeko egoera baten aurrean deitu ahal izateko	Udaltzaingoak					
	Babes eremuak herrian zehar	sortu, haur eta nerabeek beldurra edo arriskuan sentitzen badira bertaratzeko. Adibidez: parkeetan banku berdeak (bertan esertzen direnak konpromezua hartuz), Merkatal guneetan pegatina berdia (dendari eta tabernariak konpromezua hartuz), beste eremu berde batzuk...	Hiri mantenua, SALKIN, Udal Teknikariak					
	Babes eremuen difusioa	Babes eremuen funtzioa herrian zehar zabaldu, haur eta nerabeek jakin dezaten eta herritarrak konpromezua hartzeko.	Udal Teknikariak					

ILDO ESTRATEGIKOA 3: SENSIBILIZAZIO SOZIALA

HELBURU ESTRATEGIKOA	EKINTZA	EKINTZAREN SINTESIA	ARDURADUNAK	LEHENTASUNA			EBALUAZIO ADIERAZLEAK
				Altua	Ertaina	Baxua	
Tratu Onerako kultura sustatzea komunitatean	Jardunaldiak	Haur eta Nerabeen inguruko jardunaldi ezberdinak sortu edo beste herrikakoak zabaldu	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai				
	Azaroak 20ko ekintzak	Azaroaren 20a, haur eta nerabeen eskubideen nazioarteko egunari garrantzia eman eta sensibilizazio ekintzak sortu	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai				
	Herriko hedabideen konpromezua	Herriko, bailarako eta bestelako hedabideen konpromezua lortu, hauen bitartez difusioa egiteko.	Udal Teknikariak				
	Udal webgunea	Planaren eta bertako ekintza bakoitzaren difusioa egiteko, Udal Webgunean Haur eta Nerabeen Babes eta Tratu Onerako gunea sortu.	Udal Teknikariak				
	Estatu mailako sareetara txikitzea	EAE edo Estatu mailako haur eta nerabeen babes eta tratu onerako sortuak dauden edo sortzeaz dauden sareetan txikitzea. Haur eta Nerabeen Babes eta Tratu Onerako	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai				
	Kultura programazio espezifikoa	onaren inguruan hasnartzeko Kultur programazioa eskeini (filmen tematika, testuak,...)	Kultura eta Hezkuntza Saila				
	SALKIN Ostarlariaren sarearen konpromezua	Merkatarien konpromezua. Haur eta Nerabeen babesaren bermatzaileak izateko eta herritarrei zabalteko	SALKIN				
	Herrian zehar plakak ipini	Andoaino sarreretan kolore berdeko plakak ipini "Andoain haur eta nerabeen babes eta tratu onaren bermatzailea da" esaldiarekin	Udal Teknikariak eta Hiri Mantenua				
	Hedabide eta Webguneetan difusioa	Hedabideetan, sare sozialetan, webguneetan... planaren eta inizatibien berri eman, herritar guztiengana iritsiz.	Udal Teknikariak				
	Planaren aurkezpena	Plana haur eta helduei aurkeztu eta buzoietan banaketa egin.	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai				
	Udaleko balkoian pankarta ipini	"Andoain haur eta nerabeen babes eta tratu onaren bermatzailea da" leloa duen pankarta ipini	Udal Teknikariak eta Hiri Mantenua				

ILDO ESTRATEGIKOA 4: GURASOTASUN POSITIBOA							
HELBURU ESTRATEGIKOA	EKINTZA	EKINTZAREN SINTEsia	ARDURADUNAK	LEHENTASUNA			EBALUazio ADIERAZLEAK
				Altua	Ertaina	Baxua	
Gurasotasun positiboa gauzatzeko, guraso eta zaintzaileak gaitzea	Gurasoeri zuzendutako formakuntza	Guraso eta familiei zuzendutako formakuntza ezberdinak, haur eta nerabeen babesa eta tratua onartuz. Gurasoen partaidetza landu eta bermatu	Babes eta Tratu Onerako ko-ordinazio mahai, Udala, Teknikariak				
	Ekitaldi/jardunaldien zabalpena	Beste herri edo instituzioaren ekitaldi, formakuntzak eta jardunaldiak zabaltu	Babes eta Tratu Onerako ko-ordinazio mahai				
	Gurasoizatez doazenei formakuntza (osakidetzakerditzeko prestakuntza + formakuntza...)	Haurdunaldian zehar edo guraso izango direnei hasieratik formakuntza eta tailer ezberdinak eskaini.	Kultura eta Hezkuntza saila, Osakidetzak				
	Guraso sareen sorrera	Guraso sare bat sortu, formakuntza eta ekintzen berri izan dezaten; formakuntzetan izen ematerakoan, sarean parte hartzeko aukera eman	Babes eta Tratu Onerako ko-ordinazio mahai, Guraso Elkarteak				
	Herriko gune ezberdinetan konprometuzua hartu	Parkeetako banku berdeetan, pultxerak eta/edo txaoak jantziak, eskolarako bideetako bilgunetako haurrak lagunduak... konprometuzua hartu	Udala, Teknikariak, Udaltzaingoa, Hiri mantenua...				

ILDO ESTRATEGIKOA 5: HAUR ETA NERABEEN AUTOBABESA

HELBURU ESTRATEGIKOA	EKINTZA	EKINTZAREN SINTESIA	ARDURADUNAK	LEHENTASUNA			EBALUAZIO ADIERAZLEAK	
				Altua	Ertaina	Baxua		
Haur eta Nerabeak, beraien babesean ahalduntzea	Ikastetxeetan bame plan propioak garatu	Ikastetxeetan prebentzio ekintzak eta babesa eta tratu ona bermatzen duten ekintzak sortu edo daudenei indarra eman	Ikastetxeak					
	Haur eta nerabeen arteko laguntza	Haurrak puntu fokal gisa edo erreferentzizko laguntzaile bilakatu daitezten sustatu, pultserak eta txapak erabiliaz berezgarri gisa	Haur eta Nerabeen arretarako programak eta ikastetxeak					
	Formakuntza	Haur eta nerabeak beraien artean babestu eta laguntzeko harraminta, baliabide eta aukerak landu; urjentziko egoera batean nola jokatu behar duten jakinarazi; gorputz defentsa eta defentsa pertsonalaren inguan formakuntza eskeini	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai					

ILDO ESTRATEGIKOA 6: Tratu Oneko Politiken Koordinazio Mahaia

HELBURU ESTRATEGIKOA	EKINTZA	EKINTZAREN SINTESIA	ARDURADUNAK	LEHENTASUNA			EBALUAZIO ADIERAZLEAK	
				Altua	Ertaina	Baxua		
Errealitatea eta jarduera/ekintzak analizatuko dituen herri mailako eragileen mahai bat finkatzea	Mahairen formalizatzea	Tratu Oneko Politiken Koordinazio Mahaia funtzioak eta eginbeharrak finkatu eta herritarrei zabaldu.	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai					
	Udalarekin harremana finkatu	Politikari eta teknikariekiko konexioa eta lotura sendotu eta koordinazio zuzena bermatu	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai, Udaltzako teknikari eta politikariak					
	Eragileak areagotzea	Andoaino haur eta nerabeekin lanean jarduten eragile ezberdinak ezagutzera eman	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai, Udaltzako teknikari eta politikariak					
	Haur eta Nerabeei tratu onerako behatoki gisa jardun	Haur eta nerabeen babesa eta tratu onaren aurka doan edozein ekintzaren salaketa eta dagokion irtenbidea aztertu eta bideratzea ziurtatu.	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai					

ILDO ESTRATEGIKOA 7: HAUR ETA NERABEENTZAKO ARRETARAKO PROGRAMAK

HELBURU ESTRATEGIKOA	EKINTZA	EKINTZAREN SINTESIA	ARDURADUNAK	LEHENTASUNA			EBALUAZIO ADIERAZLEAK	
				Altua	Ertaina	Baxua		
Haur eta Nerabe zahurgarrientzako edo edozein motatako biolentziaren biktima direnentzako egokitutako eta egonkorrak diren programak edukitzea	Ekipo gizahezitzaile eta psikosoziala	Lantaldearen balioa jorratu eta beste eragileekin harremanak eta zubiak sendotu, sarea sortuz	Udal Teknikari eta politikiariak	■	■	■		
	Emantik	Emantik harramintaren erabilera ziurtatu, detekzio goiztiarra bermatuz eta balore emanaz	Udal Teknikari eta politikiariak	■	■	■		
	Kirol eta kultur ekintzetarako irisgarritasuna	Kirola, musika, dantza... ekintzetarako haur eta nerabe guztien irisgarritasuna bermatuz, hezitzaileari garrantzia eman,	Udal Teknikari eta politikiariak	■	■	■		
	Ludoteka eta Gazte Lokala	eskeintzari dagokion garrantzia emanaz eta Andoaino haur eta nerabeengana iritsiz	Udal Teknikari eta politikiariak	■	■	■		

ILDO ESTRATEGIKOA 8: PREBENTZIO EKINTZAK SAREETAN ETA ON LINE

HELBURU ESTRATEGIKOA	EKINTZA	EKINTZAREN SINTESIA	ARDURADUNAK	LEHENTASUNA			EBALUAZIO ADIERAZLEAK	
				Altua	Ertaina	Baxua		
Sare sozialen eta internetaren prebentzio ekintza zehatzak garatzea	Erabilpen arduratsurako formakuntza	Eragile, famili eta Haur eta Nerabeei zuzendutako formakuntza eta tailerrak, Internet, sare sozialak, online jokoak... arduraz erabiliak izan daitezzen	Babes eta Tratu Onerako koordinazio mahai, Udal teknikari eta politikariak					
	Online bidezko puntu fokalak edo erreferentziko perfilak sortzea	Sareetan, WhatsApp eta bestelako guneetan, kolore berdea erreferentziz gisa izanda, perfilak sortu, haur eta nerabeak perfil hauek erreferentziz gisa izan ditzaten eta hauei idatzi ahal izateko	Udal Teknikariak					
	Online mapeoa	Haur eta nerabeek, Interneten, Sareetan, Online jokoetan... topatzen dituzten gune arriskutsu edo ilunen identifikazioa eta hauei irtenbidea bilatzea	Haur eta Nerabeen arretarako programak					
	Planaren zabalketa eta difusioa	Sareak, Webguneak, publizitatea... erabili, haur eta nerabeei bereziki baina baita beste herritarri zabaltzeko	Udal Teknikariak					

9- ITXIERA

Oso pozgarria da Andoaingo Udalak sustatutako argitalpen hau itxi ahal izatea, datozen urteetarako iparrorratz izango den haurtzaro eta nerabearoko plan bat diseinatzearen aldeko apustua egin baitu. Horrelako tresnak funtsezkoak dira ekintza eta politika integralak hedatzeko, eta dauden baliabideak ahalik eta ondoen aprobetxatzeko.

Hezi Zerb Elkartek ia 30 urte daramatza gizarte-hezkuntza profesionalizatua eraikitzen laguntzen, haur eta nerabeentzako zerbitzuak kudeatzen eta era guztietako eraldaketak jasaten. Esperientzia luze horrek eta bizi dugun aldaketa bizkorren garaiak balantzea egitera bultzatzen gaituzte. Hainbat udalerritako haur eta nerabeei lagunduz, beste eragile batzuekin konplizitateak sortzen saiatuz eta metodologiak eta praktikak asmatuz (edo berrituz) egin dugu aurrera. Gogo eta boluntarismo handiko garaia izan da, higadura handikoa; hazkunde pertsonal eta kolektiboko garaia, ziur aski berrikuspenak eta birbideratzeak beharko dituen.

Baina historia honetatik haratago, hemen ospatu nahi dugu Haurren eta Nerabeen Udal Plan honen onarpena. Andoaingo Udalaren lidergoarekin, Educoren babesarekin, Hezi Zerben dinamizazioarekin eta ikastetxe, udal teknikari eta era guztietako elkarten parte-hartzearekin, partaidetzaz eraiki ahal izan da haurren eskubideak tokiko mailan sustatzeko estrategia hau. Askotan, diskurtsoak adierazpen handietan geratzen dira, eta erronka nagusia gizabanakoen eta taldeen eguneroko bizitzan ikuspegi eta arau berriak zehaztea da.

Duela 30 urte, gizarte-hezkuntzaren mundua erreparazioan eta konpentsazioan mugitzen zen batez ere, aukera txikiagoak zituzten haur eta nerabeentzako lehentasunezko arretan. Orain, lanbidea konplexu eta sarritan espezializatu egin da, baina paradigma berria eskubideena da. Jakina denez, haurren eskubideak sustatzea estatuen betebeharra da (eta, beraz, gizarteko helduena); haurrak eta nerabeak subjektuak dira, eta eskubide horiek baliatzen dituzte. Beraz, hemen ez da sartzen eskubideen eta betebeharren arteko dikotomia (ez gara barne-erregimenaz ari, ezta zerbitzu baten erabiltzaileentzako kodeaz ere). Batzuetan, nahasmena dago, haurtzaroaren eskubideetatik lan egitea eskubide horiek gehiegi babestea dela, baina, egia esan, guztiz kontrakoa da. Haur batek hezkuntzarako dituen eskubideak, gizartean bizitzen irakastea, gizarte-bizikidetzeta eta balio demokratikoak errespetatzean datza. Eskatzen duen guztia erostea, errespetuaren balioa ez erakustea eta bere eskubideak urratzea litzateke. Jakina, tratu ona sustatzea funtsezkoa da, baina baita haurrek eta nerabeek gizartean parte hartzea ere. Botoa ematen ez badute ere, herritarrak dira, entzun egin behar zaie, iritzi baliotsuak dituzte eta. Eta, gainera, sistema demokratikoa funtzionatzea nahi badugu, praktikaren bidez ikastea komeni da.

Plan honetatik gehien gustatzen zaiguna da modu horizontalean eraiki dela, ekarpen guztiak baloratuz. Pozik gaude, halaber, haurrak osorik babesteko lege berriaren (LOPIVI) ildo nagusiak eguneroko bizitzarako neurrietan zehazten direlako. Izan ere, legeak beharrezko esparrua dira, errealitatearen gaineko begirada aldatzen laguntzen baitute, baina ez dira nahikoak. Gizarte-hezkuntzak, gainera, metodologia berrituak eta etika- eta kudeaketa-posizionamendu desberdinak eman behar ditu, haurrak eskubideen ikuspegitik artatzea lortzeko. Sintomak eta ondoezak dituzten pertsonak bakarrik artatzen jarrai ez dezagun, baizik eta elikadura- eta hezkuntza-arloko tratu oneko eta bizikidetzako testuinguruak sor ditzagun. Laburbilduz, haurrak eta nerabeak izaki oso gisa ikusten baditugu, beren adinari dagozkion ezaugarriekin, baina ez gabekoak; etorkizun potentzial gisa ez, baizik eta orainaldi distiratsu gisa ikusten baditugu, hobeto tratatuko ditugu. Eta haurtzaroa ondo tratatzen duen gizarte bat gizarte hobea izango da, zalantzarik gabe.

ANDOAINGO UDALA

Indibidualismoaren eta beldurraren garaian, ospa dezagun plan hau lorpen kolektibo gisa. Izan ere, kolektiboa, elkarrizketa demokratikoan, da gure itxaropen nagusia.

Zorionak!

Jon Etxebe

-